

Engels op de basisschool. Heeft dat nou zin?

Onderwijs

De Tweede Kamer praat woensdag over het advies Engels tot kernvak te maken op de basisschool.

Hoe zinvol is dat? Nu pakt elke school het anders aan.

Door onze redacteur
Maarten Huygen

AMSTERDAM. Oudere kinderen leren sneller een vreemde taal op school dan jonge kinderen. Dat blijkt onder andere uit een internationale literatuurstudie van Leidse onderzoekers. Toch adviseert Platform2032, de overheidscommissie voor een nieuw onderwijscurriculum, van Engels een kernvak vroeg in de basisschool te maken - naast Nederlands, rekenvaardigheid, digitale vaardigheden, burgerschapskunde, persoonlijkheidsvorming en kennis van de wereld. Woensdag debatteert de Tweede Kamer over dit advies.

Alessandra Corda, Chris Phielix en Eke Krijnen gaven in 2012 voor het Expertisecentrum Moderne Vreemde Talen van de Universiteit

Smartphone, tv, iPad - met Engels kan je niet vroeg genoeg beginnen

Leiden een overzicht van de internationale wetenschappelijke literatuur over leren van een vreemde taal. „Uit alle studies blijkt dat jongere kinderen langzamer leren”, constateerden ze.

Engels op de basisschool is niets nieuws. Al dertig jaar is minstens één uur Engels per week in de laatste twee groepen verplicht. Dat vloeit voort uit Europese afspraken om al vroeg met een vreemde taal op school te beginnen, voor beter contact binnen de Europese Unie. Veel discussie is daar niet over. Ouders, zeker de hoogopgeleide, geloven dat je niet jong genoeg met Engels kan beginnen. Hun kinderen komen immers vroeg met de taal in aanraking - via tv, iPad en smartphone.

Maar wetenschappelijk onderzoek betwijfelt dus het nut van Engels, vroeg in de basisschool.

Wat bezielt Platform2032 dan om Engels tot kernvak te bestempelen? En om er al in de onderbouw mee te beginnen? Nou, Engels is net zo belangrijk als rekenvaardigheid, zeggen de adviseurs. En leerlingen die vroeg op de basisschool met Engels beginnen, zouden positiever tegenover die taal staan en communicatiever zijn, terwijl het Nederlands er niet minder van wordt, blijkt uit onderzoek. Maar de adviseurs beloven niet dat leerlingen straks aan het einde van hun schoolloopbaan beter Engels spreken.

Het advies Engels tot kernvak in het basisonderwijs te maken, sluit wél aan op de wens van de rijksoverheid. Bijna alle 7.000 Nederlandse basisscholen doen nu wat aan Engels, maar het aantal uren varieert. Zo'n 1.100 basisscholen beginnen al in groep 1, de andere later. Het ministerie van Onderwijs wil al jaren

FOTO TON BORSBOOM/ANP

In kinderdagverblijf Dribbel in Hoogland krijgen kinderen Engelse les, als voorbereiding op groep 1 van de basisschool.

meer lijn in de Engelse lessen brengen, en leerlingen opleiden tot een zelfde eindniveau. Nu verschilt dat niveau zó sterk per school, dat middelbare scholen weer helemaal opnieuw met Engels beginnen.

Dan blijken al de inspanningen op de basisschool nu dus vergeefs. Kinderen die lang Engelse les hebben gehad op de basisschool, worden op de middelbare school ingehaald door leerlingen die er 'frisser' aan zijn begonnen.

Overigens zijn de lessen Engels op alle basisscholen wel verbeterd. Toen ze er in 1986 mee begonnen, waren leerkrachten nog ongetraind. Taalwetenschapper Alessandra Corda, een van de Leidse onderzoekers die studie deden naar Engels leren door kinderen: „We weten uit

onderzoek in de jaren negentig dat kinderen toen weinig leerden. Er kwamen Kamervragen of ze er niet beter mee konden stoppen.”

Ze refereert aan het plan uit 1991 van toenmalig minister Ritzen (Onderwijs, PvdA) om op hogescholen en universiteiten meer Engelstalig onderwijs te geven. „Dat werd toen beschouwd als een onzalig plan. Niet doen, zei iedereen: dat gaat ten koste van het Nederlands. Maar dat is tegenwoordig geen issue meer. Er is meer Engels op alle niveaus, ook op de basisschool.”

Vreemde taal op straat

Er zijn gevallen waarbij 'jong geleerd is oud gedaan' toch opgeld kan doen. Maar dan gaat het om kinderen die dagelijks buiten school - op

ONDERWIJSRAAD

Waarom alleen Engels?

Waarom zoveel nadruk op Engels? „Het gebeurt nu te vaak dat de dominantie van Engels als moderne vreemde taal ertoe leidt dat de aandacht voor andere landen en culturen dan de Anglo-Amerikaanse, achterblijft”, schrijft de Onderwijsraad in een deze dinsdag verschenen advies over de internationalisering van het onderwijs. De raad wil meer variatie aan talen en vindt dat er best een andere tweede taal kan worden geleerd dan Engels op school. Dat gebeurt al met Duits aan de grens met Duitsland.

De raad pleit ook voor betere aansluiting van de middelbare school op wat er op de basisschool aan Engels geleerd is. Dat geldt zeker voor tweetalig onderwijs. Kinderen die tweetalig basisonderwijs hebben gehad, kunnen in grote delen van het land niet doorstromen naar een tweetalige middelbare school, zo staat in het advies.

straat en thuis bij hun ouders - een vreemde taal leren. Of om leerlingen die in écht tweetalig onderwijs worden onderdompeld.

Rick de Graaff, hoogleraar didactiek van de vreemde talen en tweetalig onderwijs aan de Universiteit Utrecht, volgt achttien basisscholen waar kinderen 30 tot 50 procent van de tijd Engels krijgen. Bij tweetalig onderwijs leren jonge kinderen intuïtief, niet met grammatica en woordjes. Ze krijgen dan bijvoorbeeld ook rekenen of een ander vak in het Engels.

Volgens De Graaff is van Engels best een kernvak te maken met 15 procent van de lestijd. Maar dan moet de brugklas aansluiten op het niveau dat ze hebben gehaald. „Er zijn lesplannen die voorschrijven hoe je vanaf groep 1 of groep 5 het programma kan invullen. Uitgeverijen spelen daarop in.”

Toch blijft het de vraag of het effectief is om al in de onderbouw van de basisschool te beginnen. In hun studie schrijven de onderzoekers: „Het is niet bekend of bij regulier vroeg vreemdetalenonderwijs, dus vanaf groep 1, twee of drie uur les per week veel verschil maakt voor het eindresultaat; met andere woorden of leerlingen aan het einde van de basisschool of het voortgezet onderwijs door de extra lessen een permanent voordeel hebben.”